



## **Informatiebrief**

Zaaknummer: Z - 20/43433  
Documentnummer: 287185  
Datum: dinsdag 8 februari 2022 verzonden: 8 februari 2022  
Onderwerp: Informeren Raad voortgang samenwerking Warmte Leidse Regio  
Portefeuillehouder: Wethouder Spil  
Bijlage(n): 1. Voortgangsrapportage programmteam 4 e kwartaal 2021

Geachte Raad,

Op vijf oktober 2021 hebben de colleges van B&W van de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Katwijk, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude ingestemd met het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Warmte Leidse regio en de daarbij behorende Dienstverleningsovereenkomst (DVO). U bent hierover geïnformeerd via een schrijven met kenmerk Z - 21/043433/2553971.

In de overeenkomsten zijn afspraken vastgelegd over de regionale samenwerking op de breedte van de warmtetransitie en de praktische inrichting van de regionale programmaorganisatie. Eén van de afspraken betreft dat u en de leden van de andere raden van de samenwerkende gemeenten tenminste eens per kwartaal worden geïnformeerd omtrent de voortgang van de in het kader van de regionale samenwerking uit te voeren verkennende onderzoeken en de besteding van het budget.

In de bijlage vindt u de eerste kwartaalrapportage van de nieuwe samenwerkingsorganisatie Warmtetransitie Regio Leiden (WRL). Wij zullen u in het vervolg elk kwartaal informeren over de stand van zaken en komen tussentijds bij u terug in geval van actualiteiten op dit dossier.

Met vriendelijke groet,  
het college van burgemeester en wethouders,

A.R. de Graaf,  
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerink,  
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

# Regionaal programma Warmtetransitie Regio Leiden

Voortgangsrapportage programmteam 4<sup>e</sup> kwartaal 2021

datum: 17 januari 2022

Deze managementrapportage betreft de voortgang van het regionaal programma Warmtetransitie Regio Leiden zoals overeengekomen in de Samenwerkingsovereenkomst Warmte Leidse regio tussen de gemeenten Katwijk, Oegstgeest, Leiden, Leiderdorp, Voorschoten en Zoeterwoude. In het bijbehorende Plan van Aanpak en Dienstverleningsovereenkomst geven deze gemeenten vorm aan een regionale samenwerking op de breedte van de warmtetransitie. Hierbij wordt gestreefd naar een open regionaal energiesysteem waarin de publieke waarden betaalbaarheid, haalbaarheid, duurzaamheid, betrouwbaarheid en tijdigheid geborgd kunnen worden.

## 1. Algemeen overzicht

Op 5 oktober jl. hebben de colleges van de zes aan WLR deelnemende gemeenten ingestemd met het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Warmte Leidse regio en de daarbij behorende Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Hiermee zijn afspraken gemaakt over de regionale samenwerking op de breedte van de warmtetransitie en de inrichting van een regionale programmaorganisatie. Dit is eind oktober toegelicht aan de gemeentesecretarissen. Begin september is een interim programmteam (bureau Over Morgen) gestart ten behoeve van de voortgang van het programma en de beoogde resultaten. Op 1 december is Eppe Luken als vaste programmamanager aangesteld.

Het programmteam heeft om te beginnen, in afstemming met de bestuurlijke vertegenwoordiging wethouder Spijker van Leiden, de belangen van de Leidse regio t.a.v. WLQ+ in zowel gezamenlijke als individuele gesprekken en bijeenkomsten met Ministerie EZK, provincie Zuid-Holland en Gasunie gedeeld en het mogelijke gedaan om het proces te faciliteren. De realisatie van WLQ+ om hoog temperatuur restwarmte vanuit Rotterdam naar de Leidse regio te transporteren is belangrijk voor de regio maar nog steeds onzeker. De Gemeente Rotterdam zou via Warmtebedrijf Rotterdam een belangrijke bijdrage leveren. Begin oktober heeft college van Rotterdam echter besloten die bijdrage niet meer te leveren waarmee de realisatie van WLQ+ op losse schroeven is komen te staan. De Raden zijn hierover medio oktober per regionaal afgestemde brief geïnformeerd via de lokale organisaties. Het Ministerie EZK, de Provincie Zuid-Holland en de Gasunie zoeken naar mogelijkheden om WLQ+ alsnog te realiseren. Begin 2022 verwachten we meer duidelijkheid hierover.

Het programmteam heeft in het vierde kwartaal van 2021 verder nadrukkelijk informeel bemiddeld tussen de vier geothermie operators die een opsporingsvergunning hebben verkregen in regio Holland-Rijnland en betrokken partijen zoals Dunea en Vattenfall voor zover het de Leidse regio betrof. Belangrijk element in die gesprekken is de overlap tussen enerzijds de drinkwaterbescherming- en zoekgebieden en anderzijds de opsporingsgebieden voor geothermie. Belangrijk voor WLR is dat een “ja” voor drinkwaterbescherming niet een “nee” betekent voor geothermie. Beide zijn belangrijk. Ook heeft er regelmatig afstemming plaats gevonden met de warmteregisseurs van Duin- en Bollenstreek en Holland Rijnland. Op 20 januari 2022 worden de portefeuillehouders van D&B nader geïnformeerd over WLR en is er een bestuurlijk overleg tussen D&B en de Leidse regio gepland.

Op 8 december heeft het team online een gezamenlijke radenbijeenkomst georganiseerd met in totaal ruim 70 deelnemers. Tijdens de bijeenkomst werden de raadsleden van de zes gemeenten op

de eerste plaats nader geïnformeerd over de warmtetransitie in algemene zin en het programma Warmte Leidse Regio (WLR) en op de tweede plaats werd met hen gesproken over de publieke waarden van een regionaal warmtesysteem.

Tot slot heeft het programmateam een nadere analyse gemaakt van de warmtevraag en -aanbod in de regio, de lokale initiatieven en het woningcorporatiebezit inbegrepen. Voor die analyse is met veel partijen gesproken om de input te verifiëren en afspraken te maken voor hun betrokkenheid in het vervolg. Hieruit is een eerste schets gemaakt van het regionale warmtetransportsysteem.

## 2. Voortgang en resultaten afgelopen kwartaal

Onderstaand overzicht volgt de afspraken als gemaakt in het Plan van Aanpak Warmtetransitie Leidse Regio. Er is bewust gekozen voor een beknopte managementrapportage met een korte duiding van de voortgang per onderwerp. Voor elk onderwerp in de werkstromen duiden we het beoogde resultaat, de huidige stand, het plan voor de benutting van de resultaten en de vervolgstappen voor zover die op moment van rapporteren zijn te overzien.

Werkstroom (PvA)	Resultaat	Status	Plan	Vervolgstappen
<b>WS1: Energiesysteem</b>				
Ontwerpscenario's en rolneming	Rapportage per 2/22	Eerste versie gereed en ambtelijk besproken	Opnemen in routekaart	Finaliseren routekaart april, besluitvorming na verkiezingen
WLR routekaart	Plan realisatie ORES	In uitvoering	Besluitvorming na verkiezingen	Besluitvorming vergt installatie nieuwe Raden/Colleges
Monitoring klimaatbijdrage	Inzicht impact ORES	Nog te ontwikkelen	Opnemen in routekaart	Geen. Functie afhankelijk van uitvoering ORES
<b>WS2: Warmtetransitie</b>				
Transitievizies regionaal vertalen	Integratie lokale en regionale plannen	TvW's geïntegreerd in ontwerpscenario's	Inpassen realisatie van concrete wijken	Realisatie van warmtevraag essentieel voor businesscase ORES
Overleg Gasunie en Vattenfall WLQ+	Definiëren publieke belangen	Intensief overleg over realisatie WLQ+	Afhankelijk van beslissing over WLQ+	Besluitvorming loopt achter door afhaken gemeente R'dam
SOK Gasunie tracé WLQ+	Vaststellen tracé	Ontwikkeling WLQ+ loopt, PIP wordt besproken met Raden	Afhankelijk besluitvorming WLQ+	Zie hierboven
Energie coöperaties	Inzicht in lokale initiatieven	Opgenomen in ontwerpscenario's	Opnemen in routekaart, met name hun regionale betekenis goed beschrijven	Geen

Impact warmtetransitie op functioneren gemeenten	Afstemming tussen verantwoordelijken lokaal en regionaal	Onderwerp in regulier ambtelijk overleg	Opnemen in routekaart	Geen
Bronnen ontwikkeling	Inzicht beschikbare bronnen regio	Primair geothermie, aquathermie in overleg Dunea	Continue aandacht	Exploratie geeft meer inzicht in omvang geothermie mogelijkheden, monitoren
Bijeenkomst voortgang	Breed inzicht in voortgang	Nog te ontwikkelen	Voorzien medio '22	Geen
<b>WS3: Partnerstrategie</b>				
Corporaties	Plan voor samenwerking	Nog geen regionaal afgestemde visie. Woningcorporaties laten regionale samenwerking samenvallen met eigen beleidskeuzen	Begin '22 is een regionale inventarisatie door corporaties naar verwachting gereed. Op basis daarvan overleg hervatten.	In Q1 overleg met corporaties hervatten over hun rol als startmotor voor ontwikkeling regionale warmtevraag.
Brede samenwerking partners	Bestuurlijke afspraak	Geen basis voor op dit moment ivm onduidelijkheid realisatie WLQ+	Afhankelijk WLQ+ realiseren medio '22	Actie veronderstelde snellere realisatie WLQ+ dan nu actueel is. Opnieuw overwegen
Duin- en Bollenstreek	Samenwerking realiseren	Bestuurlijk overleg in voorbereiding	Voorzien Q1 '22	Is onderdeel Bestuurlijk Overleg
Innovatie	Inzicht in relevante innovaties	Nog uit te voeren	Opnemen in routekaart, marktrijp is belangrijke voorwaarde voor eventuele inzet	Rapportage innovatie opties in Q1 2022
Verbinding regionaal en lokaal ontwikkelen	Inzicht in onderlinge afhankelijkheden	Opgenomen in scenario's	Onderdeel routekaart	Vergt duidelijke(r) afbakening regionale en lokale rol
Marktconsultatie	Nog niet opgestart	Consultatie moet plaats vinden over een mogelijk aanbesteding van het regionale warmtesysteem.	Marktconsultatie volgt op regionale afstemming en besluitvorming over governance warmtesysteem	Insteek marktconsultatie afhankelijk van moment besluit rolname gemeenten
Communicatie	Inwoners informeren	Lokale activiteit die in werkgroep	In overleg met gemeenten	Communicatie op regionaal

		regionaal wordt afgestemd		niveau afgestemd met RES
Partijen betrekken	Borging publieke waarden	“Ronde langs de velden” gemaakt om indrukken en posities te verkrijgen	Partnerstrategie in routekaart	Publieke waarden hebben nu geen concrete invulling
<b>WS4: organisatie</b>				
Samenwerkings-overeenkomst	Samenwerking vastgelegd	Is getekend		
Werkplek programmteam	Werklocatie in Leiden	Is voorzien		
Programmteam	Programmteam voor WLR	In uitvoering	Invulling vacatures Q1/'22	Tijdelijke inzet externe ondersteuning effectief
Evaluatie WLR	Evaluatie effectiviteit	Te doen	Medio '22	
Continuering samenwerking	Plan voortzetting na '22	Te doen	Q3 '22	
Rapportage	Inzicht in voortgang	In uitvoering	Elk kwartaal	Zie voorliggende rapportage

### 3. Financiën

Onderstaande tabel geeft overzicht van de realisatie middelen ten opzichte van de planning zoals opgenomen in PvA WLR:

	Totaal begroot	Begroot 2021	Benut 2021	Budget 2022	Reservering
Werkstroom 1. Programmatische inspanningen zoals onderzoek, ontwerp & doorrekening open regionaal energiesysteem	600k	200k	70k	450k	80k
Werkstroom 2. Versterken van initiatieven, bevorderen ontwikkelingen en voorbereiden op uitvoering (excl. cofinanciering)	450k	155k	32k	150k	268k
Werkstroom 3. Omgevingsmanagement, innovatie en markt	350k	145k	30k	160k	160
Werkstroom 4. Organisatie en samenwerking	600k	215k	17k	300k	283
<b>Totaal</b>	<b>2.000k</b>	<b>715k</b>	<b>149k</b>	<b>960k</b>	<b>791k</b>

Het verschil tussen de gebudgetteerde en uitgegeven bedragen is aanzienlijk. Dit is grotendeels te verklaren door dat:

- a. De onverwachte ontwikkelingen WLQ+ met bijbehorende onzekerheden en het onmogelijk maken om overeenkomsten te sluiten.
- b. De samenwerkingsovereenkomst pas begin oktober is getekend in plaats van voor de zomer
- c. Een aantal begrote activiteiten principiële strategische besluiten vragen die alleen in een grotere context genomen kunnen worden. Daarvoor vormt de Routekaart de basis.
- d. Het interim programmateam van Over Morgen medio september is aangesteld. De opbouw van het regionale programmateam door de programmamanager pas is gestart bij aanstelling in december.

#### Prognose:

Uit deel 2 van deze rapportage (Voortgang en resultaten afgelopen kwartaal) valt op te maken dat een deel van de actielijnen is doorgeschoven in de tijd. We voorzien dat een groot deel van de betreffende acties in 2022 alsnog worden opgepakt, maar de verwachting is dat het realiseren van WLR ook in 2023 nog werk zal vragen. Besluitvorming daarover is onderdeel van de voorziene evaluatie in het derde kwartaal 2022. Voor de komende werkzaamheden is voorzien is dat:

- Een analyse van meerwaarde en uitvoering van een regionaal energiesysteem vergt nadere studie(s) en onderbouwing. Dat betreft de inrichting van het systeem, mogelijke innovatieve oplossingen die voor de regio van belang kunnen zijn, externe financieringsvarianten die onderzocht en uitgewerkt moeten worden e.d. Nadere definiëring hiervan volgt in het eerste kwartaal 2022
- In het PvA is voorzien dat in het regionale budget ruimte is voor het versterken van de lokale uitvoering voor zover dat regionale uitstraling heeft of kan krijgen. Doel ervan is het versnellen en vergroten van de warmtevraag.
- De verwachting is dat het invullen van het programmateam in het eerste kwartaal 2022 gereed komt, aangevuld met tijdelijke inhuur. Daarmee zal een groot deel van het achterlopen in het personele budget worden ingelopen;
- Het realiseren van WLR vergt aandacht en tijd. In voorkomende gevallen kan dit betekenen dat projecten (studies, analyses) een doorloop hebben na 2022.

#### 4. Evaluatie en vooruitblik

De basis voor de samenwerking in de Leidse regio op het thema warmte voelt solide. Partners nemen actief deel in de ontwikkeling van het programma en het belang van de samenwerking op regionaal niveau wordt onderstreept. Van belang is dat de komende tijd het 'concept' zoals dat in het Plan van Aanpak staat concreter wordt gemaakt. Alleen dan kan ook de realisatie ervan ter hand worden genomen en kunnen afspraken daarover worden gemaakt met andere partners. Te voorzien is dat met het toenemen van het politieke belang van de warmtetransitie nationaal private partijen ook actiever zullen worden. Zie daarvoor ook de activiteiten rond de exploratie geothermie. Het is belangrijk daarop een duidelijke positie in te nemen in de regio.

De realisatie WLR wordt in belangrijke mate bepaald door de beschikbaarheid van de duurzame restwarmte uit Rotterdam via WLQ+ en de uitkomsten van het onderzoek naar het potentieel van geothermie. Beide processen vergen aanzienlijke aandacht van het (interim) projectteam. Naar verwachting zal hierover in het eerste kwartaal 2022 meer duidelijk worden.

Belangrijk aandachtspunt voor de realisatie van het open regionale energiesysteem (ORES) is de rolneming van de samenwerkende gemeenten. Eerste beelden daarover zijn en worden ambtelijk besproken. Dat leidt tot nieuwe inzichten, onder meer ook over de afbakening van het ORES ten opzichte van de lokale verantwoordelijkheid van de individuele gemeenten, bijvoorbeeld in de uitwerking van de transitievisies naar concrete wijkaanpakken. Omdat de onderlinge samenhang hier

groot is (een ORES vergt duidelijkheid over zowel aanbod als vraag naar warmte in de regio) zal hier de komende tijd veel aandacht naar uitgaan. De invulling van de rolgeving en governance vergen een heldere concretisering van het concept 'open regionaal energiesysteem'. Dat is een belangrijke opgave voor het programmateam de komende tijd.

Per 1 december is de programmamanager aangesteld. Op basis van een gemeentelijk afgestemd inrichtingsplan zal de werving van teamleden worden gestart zodat zij tijdig de inzet van het team van Overmorgen kan overnemen. Snelheid is hier geboden.